

Veřejná správa ve funkčním pojetí

Anna Chamráthová

Veřejná správa

- **je činností nařizovací a podzákonou.**
- je správa veřejných věcí ve státním zájmu.
- může být dělena na přímou a nepřímou.

Správní právo

- lze členit na části obecnou a zvláštní, která obsahuje pouze normy správního práva hmotného.
- je z vědních disciplín zkoumáno především správní vědou.
- **rozvíjí některé normy a instituty práva ústavního.**

Subjekty správního práva

- jsou pouze správní orgány.
- **se mohou stávat subjekty správněprávních vztahů.**
- jsou totožné s vykonavateli veřejné správy.

Pro organizaci veřejné správy platí

- každý ministr stojí v čele ústředního orgánu státní správy
- ústředním orgánem státní správy je Úřad práce
- **v ČR nemáme územní orgány státní správy s všeobecnou působností**

Obce

- vykonávají přímou státní správu v případě, že jim její výkon stát svěřil
- **mají z hlediska práva na samosprávu stejné postavení jako kraje**
- mají zákonem stanovené orgány, mezi něž patří starosta, zastupitelstvo a tajemník obecního úřadu

Veřejná správa

- se projevuje i jako rozhodování individuálních věcí ve správním soudnictví.
- není projevem moci výkonné.
- **může být za určitých okolností vykonávána i právníckými osobami.**

Pro správní právo platí:

- je specifickým právním odvětvím, které především předepisuje povinnosti občanům.
- je specifickým právním odvětvím, jehož normy spolu všechny úzce souvisí.
- **jeho prameny jsou běžně tvořeny na podzákoné úrovni.**

Subjekty správního práva

- **mezi sebou mohou vstupovat do správněprávních vztahů, pro něž je charakteristické nerovné postavení mezi jejich subjekty**
- jsou pouze vykonavatelé veřejné správy
- jsou pouze adresáti veřejné správy

Pro organizaci veřejné správy platí

- **ústředním orgánem státní správy je Ministerstvo kultury**
- vůbec se v ní neuplatňuje jmenovací princip
- veškerá samospráva je ústavně zaručena

Obce i kraje

- mají zastupitelstvo, radu a starostu
- mohou prostřednictvím rady vydávat obecně závazné vyhlášky
- **mají své občany**

Určete, zda je následující činnost výkonem veřejné správy, a pokud ano, zda je subjekt v zadání jejím vykonavatelem nebo jejím adresátem

1. Ministr M. připravující program dotací pro rozvoj kultury
2. Předseda soudu vykonávající správu soudu
3. Vláda vydávající nařízení k provedení zákona
4. Zákonodárce schvalující zákon o přestupcích
5. Soudce X., jemuž je ukládána pokuta za přestupek
6. Orgán obce A. ukládající pokutu za přestupek podle zákona o přestupcích
7. Vysoká škola přijímající studenta ke studiu
8. Obec A. vydávající obecně závaznou vyhlášku týkající se veřejného pořádku v obci
9. Soudce Y., rozhodující o žalobě proti rozhodnutí o přestupku soudce X.
10. Obec A. žádající o poskytnutí dotace z programu ministra M.
11. Prezident jmenující vysokoškolského profesora

Nyní určete, zda se jedná o činnost vrchnostenskou či nevrchnostenskou (fiskální či pečovatelskou)

1. Ministr M. připravující program dotací pro rozvoj kultury
2. Předseda soudu vykonávající správu soudu
3. Vláda vydávající nařízení k provedení zákona
4. Soudce X., jemuž je ukládána pokuta za přestupek
5. Orgán obce A. ukládající pokutu za přestupek podle zákona o přestupcích
6. Vysoká škola přijímající studenta ke studiu
7. Obec A. vydávající obecně závaznou vyhlášku týkající se veřejného pořádku v obci
8. *Obec A. žádající o poskytnutí dotace z programu ministra M.*
9. Prezident jmenující vysokoškolského profesora

Nyní určete, zda se jedná o státní správu (přímou nebo nepřímou) či samosprávu (územní, profesní, zájmová, pečovatelská)

1. Ministr M. připravující program dotací pro rozvoj kultury
2. Předseda soudu vykonávající správu soudu
3. Vláda vydávající nařízení k provedení zákona
4. Soudce X., jemuž je ukládána pokuta za přestupek
5. Orgán obce A. ukládající pokutu za přestupek podle zákona o přestupcích
6. Vysoká škola přijímající studenta ke studiu
7. Obec A. vydávající obecně závaznou vyhlášku týkající se veřejného pořádku v obci
8. *Obec A. žádající o poskytnutí dotace z programu ministra M.*
9. Prezident jmenující vysokoškolského profesora

Příklad

- Dopravní obslužnost - zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb, včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu (§ 2 zákona o veřejných službách v přepravě cestujících)
- Stát a ÚSC mají povinnost ji zajistit.

- Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí (§ 36 zákona o sociálních službách)
- Poskytovateli sociálních služeb jsou územní samosprávné celky (*a jiné subjekty – pro řešení irelevantní*).

- **O jaký typ veřejné správy se jedná? Vznikla při ní veřejná subjektivní práva?**

Judikatura

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2018, čj. 8 As 152/2016–47 – i při výkonu pečovatelské veřejné správy mohou vznikat veřejná subjektivní práva
- zajišťování dopravní obslužnosti státem a územními samosprávnými celky je obecně považováno za pečovatelskou veřejnou správu - Usnesení zvláštního senátu ze dne 21. 5. 2008, čj. Konf 31/2007-82
- rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2023, čj. 6 As 285/2022-83 a ze dne 31. 5. 2023, čj. 4 As 40/2023-69

Příklad

Obec Zanedbaná má v okolí špatnou pověst.

Na ulicích se povaluje spousta nepořádku, který odhazují místní občané, protože obec nemá dost peněz na zajištění svozu odpadu.

Jedinou možností kulturního vyžití představuje hospoda, ze které se každý den pozdě v noci vrací opilci a zpěvem ruší noční klid.

Obec sice vlastní kulturní dům, ten ale už deset let nikdo nepoužil.

Nyní se starostkou obce stala paní Horlivá-Přísná, která chce situaci zlepšit.

1. Paní Horlivá-Přísná považuje za prvořadý úkol zabránit rušení nočního klidu.
2. Jako první krok zajistila, aby na úřední desce obce a v místním obecním zpravodaji vyšlo upozornění, že kdo se dopouští mezi desátou večerní a šestou ranní rušení nočního klidu, dopouští se přestupku a může mu být uložena pokuta ve výši až 10.000,- Kč.
3. Pan Malý toto upozornění ignoroval a byla mu tedy uložena pokuta ve výši 8.000,- Kč.
4. Zastupitelstvo obce Zanedbaná přijalo obecně závaznou vyhlášku, dle které se v případě konání akce v místním kulturním domě začátek doby nočního klidu posouvá na jedenáctou večerní.
5. Po roce obec Zanedbaná udělila cenu obce panu Opilému, který se během roku ani jednou nedopustil rušení nočního klidu, ačkoliv se ho dříve dopouštěl pravidelně.

O jaký typ veřejné správy se jedná? Vrchnostenská, fiskální, pečovatelská, státní, samospráva...

Jaké cíle a úkoly v tomto případě plní? Vyššího či nižšího řádu? Jakými funkcemi a metodami?

§ 35 odst. 2 zákona o obcích:

Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů.

Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

- **Zadání pro skupinu A:** Navrhněte několik kroků, jak řešit nepořádek v ulicích. Držte se zadání natolik, jak jen je to možné. Pro každý krok určete totéž, co v předchozím příkladu.
- **Zadání pro skupinu B:** Navrhněte několik kroků, jak zlepšit možnost kulturního vyžití. Držte se zadání natolik, jak jen je to možné. Pro každý krok určete totéž, co v předchozím příkladu.

O jaký typ veřejné správy se jedná? Vrchnostenská, fiskální, pečovatelská, státní, samospráva...

Jaké cíle a úkoly v tomto případě plní? Vyššího či nižšího řádu? Jakými funkcemi a metodami?